

မြန်မာနိုင်ငံဆေးပညာရှင်အဖွဲ့ဝင်သစ်များအား

ဂုဏ်ပြုကြိုဆိုခြင်းအခမ်းအနားတွင်

ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားသည်မိန့်ခွန်း

(ဤမိန့်ခွန်းသည် မူကြမ်းသာဖြစ်သည်။)

သူနာပြုတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်။

(၁၀-၆-၂၀၁၇)

အားလုံးပဲမင်္ဂလာပါ။

ကျွန်တော်အနေနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံဆေးပညာရှင်အဖွဲ့ အဖွဲ့ဝင်သစ်များ ကိုကြိုဆိုတဲ့ပွဲမှာ နှုတ်ခွန်းဆက်စကား ပြောကြားခွင့်ရတဲ့အတွက် ကျွန်တော် ဂုဏ်လည်းယူပါတယ်။ ဝမ်းလည်းဝမ်းမြောက်ပါတယ်။ ဒီပွဲမှာကျွန်တော် ရဲ့ဆရာသမားများထိုင်နေတာ အများကြီးတွေ့ရပါတယ်။ သူတို့ကိုလည်း အခါအခွင့်သင့်တဲ့အတွက်ဂါရဝပြုပါတယ်။ လေးစားပါတယ်။ ကျွန်တော် ဆရာသမားတွေရဲ့ သင်ကြားပို့ချမှု၊ သွန်သင်ဆုံးမမှု guidance တွေ ကြောင့် ကျွန်တော်ဒီလိုဖြစ်လာတယ်ဆိုတာ လုံးဝယုံကြည်ပါတယ်။ အဲဒီ အတွက်လည်းကျွန်တော်အနေနဲ့ ကျေးဇူးလည်းတင်ပါတယ်။ ဂါ ရဝလည်း ပြုပါတယ်။ ပထမဆုံးကတော့ ဒီနေ့ကြွရောက်လာတဲ့ ဆရာသမားများနဲ့၊ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ချုပ်၊ ပါမောက္ခချုပ်များ၊ ပါမောက္ခများ၊ ဆေးရုံအုပ်ကြီးများ၊ senior

health professionals တွေ ဒီနေရာမှာထိုင်နေတဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ဆရာဝန်အားလုံးကို ကျွန်တော်အနေနဲ့ မင်္ဂလာပါလို့ နှုတ်ခွန်းဆက် ပြောကြားပါတယ်။ ထို့ပြင်ဒီမှာရှိတဲ့ MAMS ဥက္ကဋ္ဌ၊ MMA ဥက္ကဋ္ဌ၊ အားလုံးကို ကျွန်တော်နှုတ်ခွန်းဆက်ပါတယ်။

ဒီနေ့အခမ်းနားကတော့ မြန်မာနိုင်ငံဆေးပညာရှင်များအဖွဲ့၊ အဖွဲ့ ဝင်သစ်အဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခန့်အပ်လိုက်သော ဆေးပညာရှင် ကြီးများကို နှုတ်ခွန်းဆက်စကားပြောခြင်း အစီအစဉ်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးသိတဲ့အတိုင်း ဒီမြန်မာနိုင်ငံ ဆေးပညာရှင်အဖွဲ့ကြီး ကို ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လမှာစပြီးတော့ ဖွဲ့ခဲ့တဲ့အတွက် ယခုအခါမှာ ဆိုရင်တော့ (၁၈) နှစ်နီးပါးရှိတော့မှာပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဒီဆေးပညာရှင် အဖွဲ့မှာ objective (၅) ခုရှိပါတယ်။ ပထမတစ်ခုကတော့ ခေတ်မှီတိုး တက်လာသော ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော်သစ်ကြီး တည်ဆောက်ရာတွင် ပညာရှင်များက မိမိတတ်ကျွမ်းသောပညာရပ်များဖြင့် နိုင်ငံကို အထောက်အပံ့ ပံ့ပိုးနိုင်ရန်၊ (၂)ဆေးသိပ္ပံပညာရပ်များအား နိုင်ငံတကာ အဆင့်နှင့်အညီ တိုးတက်လာစေရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်၊ (၃)နိုင်ငံ၏ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု လိုအပ်ချက်နှင့် အညီဆေးပညာရှင်များ စဉ်ဆက်မပြတ်တိုးပွားစေရန်အတွက် အထောက် ကူပြုဆောင်ရွက်ရန်၊ (၄)နိုင်ငံတော်ရဲ့ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုလုပ်

ငန်းများ ပိုမိုကောင်းမွန် အဆင့်တန်းမြင့်မားရေးအတွက် ကျန်းမာရေး ဆိုင်ရာသုတေသနလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့် ပြည်သူလူထု ၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု တိုးတက်စေရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန် တို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ(၅) ခုကို ကျွန်တော် MAMS ကို ပြောကြားလိုတာ ကတော့ ပြန်ပြီးတော့ဆရာတို့ review လုပ်ကြည့်ပါ။ whether it is still appropriate in the context of current scenario မသင့်ဘူး ဆိုရင် ဆရာတို့ပြင်ပါ၊ ပြင်လို့ရပါတယ်၊ modify လုပ်ပါ၊ ပြင်ပြီးတာနဲ့ တပြိုင်တည်း ဆရာတို့ကိုကျွန်တော် request လုပ်ချင်တာကတော့ you need to develop the strategy. formulate strategy. ဘယ်လိုလုပ် မလဲ strategy လုပ်ပြီးတာနဲ့ ဒီ strategy တစ်ခုချင်း၊ တစ်ခုချင်းကို achieve လုပ်ဖို့အတွက် ဆရာတို့ ဘာလုပ်မလဲ intervention or task အထိစဉ်းစားပါ။ အဲဒါတွေဆရာတို့ လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။ မဟုတ်လိုရှိရင်ဒီ objective (၅)ခုကတော့သူဟာသူ objective (၅)ခုရှိနေမယ်။ ကျွန်တော် တို့က ဟိုအစည်းဝေးလေးခေါ်လိုက်၊ ဒီ seminar လည်းလုပ်လိုက် MAMS EC member အစည်းဝေးထိုင်လိုက်နဲ့တော့မရပါဘူး၊ ဆရာ တို့ရဲ့ all the activities which are going to be carried out must give all the (5) objectives အဲဒီတော့ဆရာတို့အနေနဲ့ (5) objectives မှာ ok လားဆိုတာ နည်းနည်းပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။ သုံးသပ်

တဲ့အခါမှာ EC တစ်ဖွဲ့တည်းနဲ့မရပါဘူး၊ အခုဝင်လာတဲ့ အဖွဲ့ဝင်အသစ်တွေ၊ အဟောင်းတွေ၊ ပညာရှင်များရဲ့အကူညီနဲ့ ဆရာတို့အဲဒါလုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဒါမှသာလျှင်မီ MAMS သည် very dynamic ဖြစ်မယ်။ မဟုတ်လို့ဆိုရင် some what like static ဖြစ်မယ်။ မဖြစ်စေချင်ပါဘူး။

ဘာကြောင့်ကျွန်တော်ဒီစကားကို ပြောလည်းဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာအားလုံး ဝိုင်းလုပ်မှရပါမယ်။ MoHS မှာကြည့်လိုက်ရင်ရေလို့ ရတယ်ဆရာ၊ လူတွေကသိပ်မရှိတော့ဘူးဆရာ၊ ရှိတဲ့လူဟာလည်း အကုန်လုံးပင်စင်စားဖြစ်ပါတယ်။ ပင်စင်စားဆိုတာ you are well experienced. you are equipped with many thing in your brain အဲဒီပညာရှင်တွေကိုယူရပါမယ်။ ဆိုလိုတာက MAMS EC မှာလည်း ကျွန်တော်တစ်နှစ်ကျော်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ EC member နဲ့တင် မလုံလောက်ဘူး။ အဲတော့ EC conduct meeting လုပ်တိုင်းလုပ်တိုင်း we have to invite special invitee from among all these အဲဒါကိုလုပ်စေချင်ပါတယ်။ EC အစည်းဝေးလုပ်တိုင်းလုပ်တိုင်းမှာ depending on the type of subject မှာကျန်တဲ့ member တွေကို လုပ်စေချင်ပါတယ်။ သို့မှသာလျှင်ကျန်တဲ့ member များသည် name sake မဟုတ်တော့ဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း ဒီ MAMS member

တွေကို တတ်နိုင်သမျှ harness လုပ်ရမယ်ပေါ့၊ သူတို့ရဲ့ပညာတွေကို ဒါတွေကိုကျွန်တော် ဆိုလိုတာပါ။

နောက်တစ်ခုက ဆရာတို့ဒီ member တွေအကုန်လုံးကတော့ အတွေ့ကြုံအလွန်ရင့်ကျက်ပါတယ်။ ဆရာတို့မှာရှိထားတဲ့ experience ကဘယ်စာအုပ်မှာမှ ဖတ်လို့မရပါဘူး။ ဘယ် text book၊ ဘယ် Journal မှမရပါဘူး၊ အဲဒီ experience ကိုဆရာတို့ ဒီအချိန်မှာ share လုပ်လိုက်တဲ့အခါမှာ ပိုကောင်းတယ်။ အရင်တုန်းကဆရာတို့ ဝန်ထမ်း ဘဝနဲ့ share လုပ်တုန်းက there are restrictions and confine ရှိတယ်။ ပြောသင့်လား/ မပြောသင့်လား အဲတာတွေချိန်ဆရပါမယ်။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်လည်းထိုင်နေတယ်၊ ဝန်ကြီး၊ ဒုတိယဝန်ကြီးက ထိုင်နေတယ်၊ ပြောသင့်မပြောသင့် စဉ်းစားတယ်။ အခုချိန်မှာတော့ you are free to say anything အထူးသဖြင့် ဒီ MAMS လိုအစည်းဝေးမျိုး သည် technical professional ရဲ့အစည်းဝေးပွဲ ဖြစ်တဲ့အတွက် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြတ်ပြတ်သားသား friendly ဆရာတို့ဆွေးနွေး ပါ။ အဲဒါမှကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက တိုးတက်မယ်။ မဟုတ်လို့ရှိရင် ဘယ်လို မှမတိုးတက်ပါဘူး။ ဆရာတို့ MAMS ၊ EC member မှာကျန်တဲ့ ဆရာကြီးများကိုလည်း ဖိတ်စေချင်ပါတယ်။ အဲအတွက်ကို ကျွန်တော် တင်ပြချင်ပါတယ်။

ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်စေရန်အတွက် ဆရာတို့အများကြီး ပံ့ပိုးဖို့လိုပါတယ်။ အကြံဉာဏ်တွေပေးပါ။ အခုလည်းပေးနေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လိုတဲ့ topic တွေကို ဆရာတို့လုပ်ပေးပါ။ ဆရာတို့ဖက်က initiation လုပ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့က ပြောဖို့ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့မှာလည်း ဆရာတို့သိတဲ့အတိုင်း အလုပ်က အရမ်းများတဲ့အခါကျတော့ ထွက်တဲ့အခါထွက်တယ်၊ မထွက်တဲ့အခါ မထွက်ပါဘူး။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော်တို့နဲ့ ဆရာဦးနေဝင်းတို့က we have very close interaction and relationship ရှိပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုရင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်၌ကလည်း EC လုပ်တဲ့အခါကျတော့ ပိုပြီးတော့ some sort of attachment တော့ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တင်ပြချင်တာကတော့ ဆရာတို့ဖက်ကလည်း initiation လုပ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့က we will give all out and full support ဆရာတို့ကိုပေးပါမယ်။ ကျွန်တောတို့ဒီ MAMS ကိုစဖွဲ့တုန်းကတော့ အငြိမ်းစား(၇၉) ဦးနဲ့ အဲတုန်းကရှိတဲ့ inservice (၁၂၉) ဦး စုစုပေါင်း (၂၀၈) ဦးနဲ့ စတင်ဖွဲ့စည်းပါတယ်။ (၁၈) နှစ်နီးပါး၊ (၁၇) နှစ်ကျော်ကာလမှာ အချို့လည်းကွယ်လွန်သွားတဲ့လူတွေ ရှိတာပေါ့လေ။ တာဝန်ထမ်းဆောင်တဲ့လူတွေရှိတော့ ပြန်ဖြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ (၁၆-၂-၂၀၁၇) မှာဆိုရင်စုစုပေါင်း (၄၃၆) ဦးကိုချီးမြှင့်ခဲ့ပါတယ်။ (၄၃၆) ဦးမှာ လက်ရှိ

တာဝန်ထမ်းဆောင်နေတာ ၃၆၂ ဦး၊ ပညာရှင် (၃၃၈)ဦး စုစုပေါင်း (၇၀၀)၊
approve လုပ်ပြီး ကျွန်တော် cabinet ကိုတင်ပါတယ်။ cabinet က
approve လုပ်တဲ့ member တွေဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်နေနဲ့ကတော့ ဘာမှတ်မိလည်းဆိုတော့ ကျွန်တော်ဆေး
ကျောင်းကိုရောက်တဲ့ ၁၉၆၆ ခုနှစ်တုန်းကအကြောင်းတွေကို မှတ်မိ
ပါတယ်။ ဆေးတက္ကသိုလ် (၁)ရဲ့ လက်စွဲစာအုပ်လားမသိဘူး၊ အဝါ
ပေါ်မှာဆေးကျောင်းတံဆိပ်နဲ့ အဲမှာ အင်္ဂလိပ်လိုရေးထားတာတွေပါတယ်။
Cream of the crop လို့ ရေးထားပါတယ်။ ဆေးကျောင်းသားတွေကို
အဲဒီစာသားကို ခေါင်းထဲမှာ တစ်ခါတည်းစွဲသွားစေချင်ပါတယ်။ Cream
of the crop အခု ဆရာတို့ ထိုင်နေတဲ့သူတွေလည်း ကျွန်တော်တို့
ဆေးလောကမှာ you are the cream of the crop ဖြစ်ပါတယ်။ အဲလို
Cream of the crop ကိုရတဲ့ MAMS ဟာဘယ်လောက် strong
ဖြစ်မလဲ ဆရာတို့စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ဘယ်နိုင်ငံ၊ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းနဲ့မဆို
ယှဉ်လို့ရပါတယ်။ ဒီမှာထိုင်နေတာ တကယ့်ပညာရှင်တွေပါ။ each
field မှာတကယ် ကျွန်တော်အရမ်းလေးစားပါတယ်။ အခုထိုင်နေတဲ့
သူတွေကို အရမ်းလေးစားပါတယ်။ ဒါကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ ဆေးပညာ
လောကတစ်ခုလုံးရဲ့ တကယ့်ထိပ်တန်းပညာရှင်တွေဖြစ်ပါတယ်။ အဲတာ
ကိုကျွန်တော်တို့ MAMS ကအသုံးပြုရမယ်၊ ကျွန်တော်သိသလောက်

တော့ တစ်နှစ်ခွဲလုပ်တဲ့အခါမှာတော့ သိပ်ပြီးအသုံးမပြုခဲ့တာ ကျွန်တော် အမှန်တိုင်း တကယ်ပြောတာပါ။ EC member အစည်းဝေးလုပ်ပါ။ ကျွန်တော်အနေနဲ့ကတော့ ဆရာတို့ အသုံးပြုစေချင်ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်က ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အခုသွားနေတာက we have new approach, new policy, new national, health plan အကုန်လုံးလုပ်နေပါတယ်။ innovative thinking, out of the box thinking နဲ့ ကျွန်တော်တို့လုပ်နေပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်တဲ့နေရာမှာ ဆရာတို့ရဲ့ input အများကြီးလိုပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒါတွေကျွန်တော် အမြဲပြောတယ်၊ ခဏခဏပြောပါတယ်။ ဥပမာ- ကိုယ့်ဟာကိုကြည့်ရင် တော့ဟုတ်တယ်ထင်တယ် ဒါပေမယ့်ဆရာတို့ဖက်ကကြည့်ရင် ဟုတ်ချင်မှဟုတ်ပါမယ်။ အဲဒီတော့ဟုတ်မယ်ထင်တာကို ဆရာတို့ပြောပါ။ we are very receptive, no body is perfect in this world. There may be weakness in one part or other part ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ကတော့ very receptive ပါ။ ဒါ ကျွန်တော် principle ပါ။ ကျွန်တော်တုန်းကတော့ I want to put every body on boat အကုန်လုံးကို ပါစေချင်ပါတယ်။ we all should be talking in the same wave length. အဲဒါကိုဖြစ်စေချင်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် အဲလို ဖြစ်ဖို့ဆိုရင် we need a lot of interaction among ourselves in

MoHS က interaction လုပ်ဖို့အတွက် forum, seminar တွေအမျိုးမျိုးလုပ်ပေးပါ။ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်တစ်ခုတင်ပြချင်တာကတော့ ကျွန်တော်တို့မှာ တကယ့်တကယ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် three domains ရှိပါတယ်။ အဲဒီ three domains လုပ်မှာလည်း ဆရာတို့အားလုံး involve ဖြစ်နေပါတယ်။ first domain is clinical domain, second domain is public health domain, third major domain is research domain, ဒီ domain (၃) ခုလုံးမှာဆိုရင် ဒီမှာထိုင်နေတဲ့ ဆရာကြီးတွေ၊ ဆရာဝန်တွေ၊ professor အကုန်လုံးပါပါတယ်။ ဆိုလိုတာကဒီ domain (၃) ခုတိုးတက်ဖို့ဆိုရင် your input is very important role ပါ။ ကျွန်တော်တို့ကလုပ်တဲ့အခါမှာ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ ဆိုရင်ကိစ္စတစ်ခုကို ကော်မတီလေးဖွဲ့တယ်၊ ဆွေးနွေးတယ်။ ပြီးရင် ကော်မတီကပြီးသွားပြီ။ တစ်ချို့ဟာတော့ standing ကော်မတီရှိပါတယ်။ အဲဒီကော်မတီမှာလည်း ပညာရှင်တွေအများကြီးဘဲ၊ retired ဆရာကြီးတွေကျွန်တော်သုံးနေပါတယ်။ အခုတော့ ကျွန်တော်သေချာလည်းသိပါပြီ list လည်းအစဆုံးရှိပြီဆိုတော့ အဲဒီထဲကတတ်နိုင်သမျှ ကျန်းကျန်းမာမာနဲ့လုပ်နိုင်တဲ့သူဆိုရင် အကုန်လုံးဆက်ပြီးသုံးဖို့ ကျွန်တော်ရည်ရွယ်ပါတယ်။ အဲတော့ဒီ three domains ကိုတိုးတက်ဖို့က ဆရာတို့ရဲ့ role ကအရမ်းအရေးကြီးပါတယ်။ တစ်ခုပဲဒီမှာ ကျွန်တော်တင်ပြ

ချင်တာ ဆရာတို့လည်းသိပြီးသားပါ။ ကျွန်တော်အနေနဲ့ကတော့ first year မှာ I give more attention to public health domain ပါ။ အခု second year မှာ clinical domain နဲ့ budgetary domain စပြီးတော့လုပ်နေပါတယ်။ public health domain က 50% လောက်ဖြစ်သွားတယ်။ ကျန်တဲ့ 50 က (40-45) လောက် clinical domain ကိုလုပ်ပါတော့မယ်။ ကျန်တဲ့ 5% ကတော့ budgetary domain ဆိုတာ budget utilization မှာ wastage ရှိလား/မရှိလား၊ ဟုတ်လား/မဟုတ်လား ဒါတွေကိုကျွန်တော် ကြည့်နေပါတယ်။ budget allocation ဒါ့အပြင် enabling working environment of the staff. အဲဒါတွေအကုန်ကြည့်နေပါတယ်။ အဲတော့ဒီ clinical ကိုလုပ်တဲ့ အခါ ဆရာတို့ရဲ့ပံ့ပိုးမှုဟာ အများကြီးလိုပါတယ်။ your inputs toward improving clinical domain အရမ်းအရေးကြီးပါတယ်။

နောက်တစ်ခုကဒီမှာ ကျွန်တော်တင်ပြလိုတာ ကြုံတုန်းတစ်ခါ တည်းပြောချင်တာ public health domain ကိုလုပ်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ key ရှေ့တန်းတိုက်စစ်မှူးများသည် basic health staff ဝန်ထမ်းများပဲဖြစ်ပါတယ်။ BHS staff, health assistant, township health assistant, township health nurse, midwife, public health supervisor 1 and 2 , ဒီ domain ကြီးတစ်ခုလုံးမှာ

ပါတဲ့လူတွေသည် efficient ဖြစ်မှကျွန်တော်တို့ public health domain ကတက်ပါမယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆရာဝန်များပဲ လုပ်နေလို့ မတက်နိုင်ဘူး၊ သူတို့ကတကယ်လုပ်တဲ့သူ၊ လူတွေနဲ့တကယ်ထိတွေ့နေတဲ့အတွက် အဲဒီ group တစ်ခုလုံးကိုကျွန်တော်က ဂျူလိုင်ကစပြီး တော့ reorientation in service training ကိုတပါတ်စီပေးပါမယ်။ HA တစ်ပါတ်၊ PHS-I တစ်ပါတ်၊ အဲလိုလုပ်ပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင် သူတို့တွေသိမယ်။ ပေးတဲ့အခါမှာလည်း theoretical မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့တကယ်လုပ်နေတယ်၊ ဘာလုပ်ရမယ်ဆိုတာသိမှ၊ ဘာလုပ်ရင် ဘယ်လိုဆိုတာသိမှာပါ။ ကျွန်တော်မြင်တာတော့ ဒီဟာတွေကို training ပေးပြီး ရင် public health domain will be very much increase, very much improve ဖြစ်မယ်လို့ထင်ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်ကဒီမှာ ဆရာတို့နဲ့ကြိုတုန်း အရေးကြီးတဲ့တစ်ချက် ပြောချင်တာကတော့ ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်နေလည်းဆိုတော့ health literacy လုပ်နေပါတယ်။ almost finish အဲဒီ Standardized Health Messages ဆိုတဲ့ booklet လုပ်နေပါတယ်။ booklet ဘာလဲဆိုရင် HA တို့ PHS I & II တို့က အမြဲတမ်းကိုင်ထားဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာလဲဆိုတော့ ဒီစာအုပ်မှာအကြောင်းအရာအကုန်ပါမယ်။ HA တစ်ယောက်သည် ရွာထဲကအိမ်တစ်အိမ်သွားလို့ measles ဖြစ်တဲ့ကလေးတွေရင်၊

အဲကလေးသည် လေး၊ ငါးနှစ်သားဆိုရင် ဒီကလေးကို ဘာပညာပေးရမလဲ။ သူ့အမေ၊ အဖေအုပ်ထိန်းသူကို ဘာပြောရမလဲ measles လား ဘယ်လို spread ဖြစ်တယ်။ complication ဘာဖြစ်တယ်။ ရှင်းပြနိုင်မယ်။ highly technical ဖြစ်တဲ့ terms တွေလုံးဝမပါပါဘူး။ ဥပမာ-malnourish ဖြစ်တဲ့ကလေးတွေရင် cough for 3 weeks ဖြစ်တဲ့ ကလေးတွေရင် ဘာပြောရမလဲဆိုတာတွေ အကုန်လုံးပါပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင်သူတို့ရဲ့ population health literacy တက်လာပြီးတော့ မဖြစ်သင့်တဲ့ရောဂါ တော်တော်များများဟာ မဖြစ်တော့ပါဘူး။

ဒါကျွန်တော်အမြဲပြောတဲ့ example နဲ့ပြောပါမယ်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်က လဟယ်မြို့မှာ outbreak ဖြစ်ပြီးကလေးတွေ အများကြီးသေသွားပါတယ်။ ဘာကြောင့်သေလဲ ကလေးမိဘတွေက measles ဆိုတာဘာမှန်းမသိပါဘူး။ ဖျားတယ်၊ နှာစေးတယ်၊ အကွက်လေးပေါက်လာတယ်ဒါပဲ။ measles ဆိုတာ ကလေးတစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ဘယ်လို ကူးစက်မှန်းကိုမသိတဲ့အတွက်၊ ဟိုကလေးက ဟိုကလေးနဲ့ဖက်ပြီးတော့ စကား ပြော၊ မိဘကနမ်းလိုက် အကုန်လုံးရှုတ်ယှက်ခတ်တယ်။ သူတို့က တစ်အိမ်ထဲမှာ၊ တစ်ခန်းထဲမှာအတူတူနေတဲ့အခါကျတော့ မသေသင့်ပဲ အကုန်သေသွားပါတယ်။ အကယ်၍သာ မိဘသည်ဒီကလေးက measles ဟာဘယ်လို spread ဖြစ်တယ်ဆိုတာသိရင် spread ဖြစ်ဖို့ chance

နည်းသွားပါမယ်။ အလားတူစွာဘဲ ကာကွယ်ဆေး 10 Antigens
ဘယ်နှစ်ခုထိုးထားရမယ်၊ ဘာကြောင့်ထိုးသင့်တယ်ဆိုတာ အကုန်ရှင်း
ပြမယ်။ အဲဒီစာအုပ်ကြီးကို HA ကသုံးလိုက်လို့ဆိုရင် it is some sort
of bible or compendium အမြဲကိုင်ထားရပါမယ်။ HA ကအမြဲ
ရွာတွေဆင်းနေတာ၊ အဲလိုကိုင်ထားရင် health literacy population
တက်လာရင် မဖြစ်သင့်တဲ့ commonly occurring diseases မဖြစ်
တော့ပါဘူး။ မဖြစ်ရင်ဆေးရုံကို လူနာ(၁၀၀)တက်ရမဲ့အစား လူနာ ၅၀
ပဲလာပါမယ်။ ၅၀ပဲလာမယ်ဆိုရင် ဆရာဝန်၊ သူနာပြုများသည် quality
care ပေးနိုင်ပါမယ်။ သူတို့အတွက် lab investigation လုပ်စရာမလို
တော့ပါဘူး။ ဓါတ်မှန်ရိုက်စရာမလိုတော့ဘူးဆိုရင်၊ ကျွန်တော်တို့ဟာ
ပိုက်ဆံပိုထွက်လာပါမယ်။ ထွက်လာတဲ့ပိုက်ဆံနဲ့ ကျွန်တော်တို့ we can
buy sophisticated equipment အများကြီးဝယ်လို့ရပါတယ်။ ဆိုလို
တာက this is the vicious cycle မဟုတ်ဘူး၊ good cycle အဲဒီ cycle
ကိုကျွန်တော်တို့က smooth ဖြစ်အောင် ကျွန်တော်တို့လုပ်ပါမယ်။ only
public health domain နဲ့လုပ်လို့ရပါတယ်။ clinical domain
သူဟာနဲ့သူပေါ့၊ သူ field နဲ့သူ discipline နဲ့လုပ်မှာပါ။ အဲဒါတွေရှိ
ပါတယ်။

ကျွန်တော်လုပ်တဲ့အခါမှာလည်း ဆရာတို့အားလုံးသိမှာပါ MoHS တစ်ခုတည်းလုပ်လို့မရပါဘူး။ CSO တွေ၊ INGO တွေ၊ NGO နဲ့ အကုန်ပေါင်းလုပ်မှာပါ။ လုပ်လည်းလုပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်အနေနဲ့ကတော့ MAMS ကိုပြောချင်တာကတော့ What should be your role in supporting MoHS, what should be the EC role, EC ကဘာလုပ်သင့်တာဆိုတာကိုလည်း ပြန်စဉ်းစားစေချင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ MAMS ဟာ how you should link with MMA, MNMA, MHAA သူတို့တွေကို ပစ်ထားလို့မရပါဘူး။ ဘယ်လို link လုပ်မလည်း MAMS နဲ့ MAMS က purely technical ပေါ့ technical မှာလည်း link လုပ်ရပါမယ်။ ထားပါတော့ သူနာပြုသားဖွားနဲ့ဆိုင်တဲ့ကိစ္စတွေ ဆွေးနွေးမယ်ဆိုရင် အဲဒီ association ကလူတွေကို ဖိတ်လို့ရပါတယ်။ HA လည်းပါသင့်ရင် HA တစ်ယောက်ကို special invitee အနေနဲ့ဖိတ်စေချင်ပါတယ်။ သို့မှသာလျှင် ကျွန်တော်တို့မှာရှိတဲ့ MMA, မြန်မာနိုင်ငံသူနာပြုနှင့်သားဖွားအသင်း၊ Myanmar Health Assistant Association, Medical Technological Association အားလုံး တစ်စုတစ်စည်းတည်းဖြစ်ပါမယ်။ ဆရာဝန်တစ်ယောက်တည်း လုပ်လို့မရပါဘူး။ group team ဖြစ်ဖို့အတွက်ကို

တော့ MAMS ကနေ prime mover အနေနဲ့ special invitee အနေနဲ့သူတို့ကိုဖိတ်ပါ။ အဲတာတွေ ကျွန်တော်လုပ်စေချင်ပါတယ်။

အဓိက ကျွန်တော်ဆိုလိုချင်တာကတော့ MAMS သည် MAMS is an asset for the Ministry of Health and Sports ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်အားလည်းကိုးပါတယ်။ နောက်ဆရာတို့ဆီက တင်ပြတာလည်း ကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော်အတတ်နိုင်ဆုံးလုပ်ပါတယ်။ technical advisory group on clinical domain အရမ်းကို active ဖြစ်ပါတယ်။ တော်တော် active ဖြစ်ပါတယ်။ public health domain ကတော့သိပ် active မဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်မနေ့ကဘဲ dismantle လုပ်လိုက်ပါတယ်။ သို့သော်လည်းဒီ Technical Advisory Group on public health domain မှာပါတဲ့လူတွေကို individual group တွေမှာ အကုန်လိုက်ထည့်ပါတယ်။ as a group ဖက်က function မဖြစ်ဘူး ဆရာ၊ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ကတော့ အမှန်တိုင်းပြောရရင် we will be given a chance ကျွန်တော်အပါအဝင်၊ အတွင်းဝန်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးတွေဟာ၊ ကျွန်တော်တို့တော်တော်များများ လွတ်လွတ်လပ်လပ်လုပ်ခွင့်ပေးထားပါတယ်။ ဒီခေတ်မှာတော်တော့ကို almost free hand သဘောမျိုးလောက်ထိ တော်တော်လေး authority ပေးထားပါတယ်။ လုပ်လို့လည်း တော်တော်ကောင်းပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့လုပ်တဲ့နေရာမှာ မှန်ဖို့ဆိုတာအရေးကြီးတယ်။ မှန်ဖို့၊ ပိုကောင်းအောင်၊ efficient ဖြစ်အောင်၊ effective ဖြစ်အောင်ဆိုရင်ဒီ MAMS ကြီးကအများကြီး အထောက်အကူပေးနိုင်ပါတယ်။ အလားတူစွာ ပဲ MMA နဲ့ကျွန်တော်လုပ်ဖို့ အများကြီးရှိပါတယ်။ နောက်ပိုင်း ဆမ သက်တမ်းတိုးတာကအစ၊ CME ကိစ္စတွေ unit တွေအကုန်လုပ်ဖို့ရှိ ပါတယ်။ တစ်နှစ်ခွဲလောက်နေရင်စပါမယ်။ ကျွန်တော်မစခင် prepare လုပ်ဖို့ရှိပါတယ်။ nursing နှင့် midwife field နဲ့ ကျွန်တော်မနက်ဖြန် တွေ့ဖို့ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်လွှတ်တော်မှာလည်း ဆွေးနွေးထားပါတယ်။ protecting of the health assistance as soon as medical profession အဲဒီအတွက်ကို ကျွန်တော်တို့ ကိုယ့်ဟာကိုရောဘယ်လို protect လုပ်မလည်း၊ သူနာပြုတွေကိုဘယ်လို protect လုပ်မလည်း၊ ဆရာဝန်တွေကိုဘယ်လို protect လုပ်မလဲ ဥပဒေထွက်ဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒါကိုဆွေးနွေးဖို့ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကလုပ်တာ တစ်သိန်းလောက် ကောင်းတာလုပ်ပြီးတော့ (၅)ခုလောက်ကမကောင်းရင် ကျွန်တော်တို့က အပြောခံရပါတယ်။ အဲဒီလိုအပြောခံရချိန်မှာ how we should protect our own members ကျွန်တော်တို့ family member ကို အဲလိုပြော တာ ကျွန်တော်ကိုလည်းထိခိုက်ပါတယ်၊ အကုန်လုံးကိုထိခိုက်တဲ့အတွက် how we should protect our own members ကိုစဉ်းစားရပါမယ်။

law ကို draft ဆွဲပြီးလို့ရှိရင် ကျွန်တော်အနေနဲ့ စီးပွားရေးရာကော်မတီ
ကို အရင်တင်ပြမယ်၊ ပြီး cabinet တင်မယ်ပြီးရင် လွှတ်တော်မှာ
ချပြပါမယ်၊ ဒီကြားထဲမှာ မရှင်းတာရှိလို့ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ဥပဒေရေး
ရာနှင့် အထူးကိစ္စရပ်များလေ့လာဆန်းစစ်သုံးသပ်ရေး ကော်မတီကို
ပြောလို့ရပါတယ်။ မနက်ဖြန်ကျွန်တော်တို့ အစည်းဝေးပွဲမှာလည်း ဥပဒေ
ရေးရာနှင့် အထူးကိစ္စရပ်များလေ့လာဆန်းစစ် သုံးသပ်ရေးကော်မတီက
တစ်ယောက် specialist တစ်ယောက်ပေါ့၊ law နဲ့ ပါတ်သက်တဲ့
specialist ဒေါ်သန်းသန်းရင်ကိုလည်း ခေါ်ထားပါတယ်။ ကျွန်တော်
ဆက်လုပ်မှာပါ။ လုပ်စရာတော့အများကြီးရှိပါတယ်။ အဲဒီ ဥပဒေဆိုတဲ့
နေရာမှာလည်းဒီ protection ဥပဒေဆွဲတဲ့နေရာမှာလည်း MMA နဲ့
MAMS ဟာအများကြီးပါဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကိုကျွန်တော်တို့ ဆွေးနွေးပြီး
အဖွဲ့တွေဖွဲ့ပါမယ်။ ဒါအများကြီး series of activities တွေ ရှိပါတယ်။
ဆိုလိုတာက I will count on you. You are brain of medical
profession ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့အသစ်တွေ ပြန်ဝင်လာတဲ့ အတွက်
MAMS reinforce အများကြီးဖြစ်တဲ့အတွက် တော်တော် strong
ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က တစ်ခုပဲရှိပါတယ်၊ လူများလာပြီဆိုရင်
MAMS ကဘာလုပ်နေလည်းဆိုတာ သိဖို့လိုပါတယ်။ အခုရှိတဲ့လူ
တွေက နယ်ကလူတွေရှိမယ်၊ မန္တလေး၊ မော်လမြိုင် ကရှိမယ်ဆိုတော့

MAMS ရဲ့ website ကို ဒါထက်ပိုပြီး ပီပြင်အောင်လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။
Dashboard လုပ်ပြီး ဆရာတို့ရဲ့ activities တွေကို အကုန်ထည့်ဖို့
လိုပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်ကဒီမှာကြုံလို့ ကျွန်တော်တစ်ချက်ပြောချင်တာက
ကျွန်တော်တို့ ဒီနေ့မနက်ကျွန်တော် hepatitis C free treatment
ကျွန်တော်လုပ်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ industry နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့
how we should deal with industry လုပ်ပါတယ်။ အဲမှာ
presentation လုပ်သွားပါတယ်။ ဆရာတို့လုပ်သွားတာ တော်တော်
ကောင်းပါတယ်။ ဒီ power point တွေဟာပြီးရင် ပြီးသွားရော၊ ဘယ်သူ
မှမသိတော့ပါဘူး။ တက်တဲ့လူပဲသိပါမယ်။ မနက်ကတက်တဲ့လူ ၁၅၀
လောက်ရှိမယ်၊ ကျန်တဲ့လူ မြစ်ကြီးနားမှာရှိတဲ့ဆရာဝန်၊ မော်လမြိုင်မှာ
ရှိတဲ့ဆရာဝန်၊ ဘားအံမှာရှိတဲ့ ဆရာဝန်ကမသိဘူး။ အလားတူစွာပဲ ဒီမှာ
ထိုင်နေတဲ့ပညာရှင်တွေ lunch time talk လုပ်ပါတယ်။ seminar လုပ်
ပါတယ်။ workshop မှာသုံးတဲ့ power point presentation ဟာ
အရမ်းအကျိုးရှိတယ်၊ ပြီးသွားရင်ပြီးသွားရော They are just evaporated
for no apparent reason. ကျွန်တော်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေး
ဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ကို ပြောထားပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့
website မှာ A ကနေ Z ထိရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်ထည့်မယ်။

မနက်ကပြောသွားတာဆိုရင် ဆရာတို့တို့ပြောသွားတာတွေက အရမ်း
ကောင်းပါတယ်။ ဒါတွေကိုအကုန်လုံး ထည့်ထားပါမယ်။ A နဲ့ ဆိုင်ရင်
A ဒါဆိုလိုရှိရင် ethic နဲ့ဆိုင်ရင် ethic မှာထည့်မယ်။ ဒါဆိုရင်
မြစ်ကြီးနားမှာရှိတဲ့ဆရာဝန် click လုပ်ကြည့်လိုက်၊ သူသိပြီ ဒီမှာဘာ
တွေ present လုပ်သွားတယ်ဆိုတာ။ ဒီမနက်က ဆွေးနွေးတဲ့ industry
နဲ့ကျွန်တော်တို့ website မှာတင်ထားလိုဆိုရင်သူတို့သိပြီ သူတို့ကြည့်လို့
ရပါတယ်။ internet ကနေပြီးတော့ သူတို့ cell phone ကနေပြီးတော့
ကောင်းကောင်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက MAMS ဗဟိုကဘာ
လုပ်နေလဲ၊ ကျွန်တော်ဘာလုပ်နေလဲဆိုတာ သိဖို့လိုပါတယ်။ ကျွန်တော်
speech တွေလည်းထည့်ထားပါတယ်။ ရန်ကုန်မှာ professor of
medicine ဒေါက်တာဇော်လေးအောင်က snakebite အကြောင်းပြောခဲ့
တာကို lunch မြစ်ကြီးနားကဆရာဝန်ကမသိဘူး၊ အဲတော့သိရင်သူ
snakebite ကိုဖွင့်ကြည့်လိုက်ရင်သူ talk ပေးရမယ်ဆိုရင်လည်း ပြောတဲ့
file document ကိုယူလိုက်ပေါ့၊ ဒါဆိုရင်ကျွန်တော်တို့ ဆရာဝန်တွေမှာ
အချိန်ကုန်မှု အရမ်းသက်သာသွားမယ်ဆရာ၊ research ethic နဲ့ပတ်
သက်ပြီးတော့ DMR ကအများကြီးတင်ထားပါမယ်။ ဘာကြောင့်လည်း
ဆိုတော့ CDC အမေရိက CDC website မှာဆိုရင် A ကနေ Z ထိ
ရှိပါတယ်။ H ကို click လုပ်လိုက်ရင် တစ်ခါတည်းသူ့မှာ subtitle

ထွက်လာပြီး၊ အဲဒီထဲမှတစ်ခုကို click လုပ်လိုက်ရင်ပြီးပြီ၊ အဲဒါမျိုး ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံကလုပ်ရပါမယ်၊ ဒါမှသာလျှင် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံသည် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေကို ကျော်နိုင်ပါမယ်။ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပဲလုပ်နေရင် ဘယ်လိုမှမကျော်နိုင်ပါဘူး။ ဆိုလိုတာက သူတို့နိုင်ငံတွေကိုကျော်ဖို့ဆိုရင် we need to share information, we need to disseminate information most effectively and efficiently. The only way to do so at this point in time. ကတော့ website ဘဲ၊ ဆရာတို့ရဲ့ website ကိုလည်း နည်းနည်းပြန်ကြည့်ပါ။ ဘယ်လောက်ထိကောင်းလဲ website ဆိုတာ အမြဲကောင်းအောင်လုပ်နေရမှာ၊ ကျွန်တော်တို့ website ကလည်းအမြဲကောင်းအောင်လုပ်ရမှာ perfect ဖြစ်တယ်လို့မဟုတ် ပါဘူး။ ဆိုလိုတာက ကျွန်တော်တို့ဒီမှာထိုင်နေတဲ့သူအကုန်လုံးက like minded health professional အကုန်ကလုံးလားရာတစ်ဖက်တည်းကို သွားပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ ကျွန်တော်တင်ပြချင်တာကတော့ MAMS ကို seminar လေးတစ်ခုလောက် လုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဥပမာဆိုလို့ရှိရင် role of MAMS or MAMS members for contributing to Myanmar health system and for supporting the MoHS. အဲဒါမျိုး brainstorming seminar လေးတစ်ခုလုပ်ပေးပါ။ ဆိုလိုတာ

ကတော့ how MAMS should be effectively and efficiently supporting the MoHS. MoHS ကိုဆရာတို့ support ပေးတယ် ဆိုတာက တကယ့်တကယ်ပြည်သူတွေကိုပေးတာနဲ့အတူတူပဲ ကျွန်တော် တို့က we service the medium to serve the population အဲဒါ ပါပဲ။ ဆိုလိုတာကတော့ နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ MAMS ကြီးတိုးတက်ဖို့ အတွက်ကို ကျွန်တော်အနေနဲ့အားသွန်ခွန်စိုက် all out support ပေး ပါမယ်။ ဆရာတို့အားလုံး၊ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ညီညီညွတ်ညွတ်နဲ့ လားရာတူ same direction ကိုသွားနိုင်အောင်လုပ်ပါမယ်။ We will be talking the same wave length. Everybody is put on goal အဲဒါကြောင့် တက်ရောက်လာတဲ့ ပညာရှင်ကြီးများအားလုံးလည်း စိတ်၏ ချမ်းသာခြင်း၊ ကိုယ်၏ကျန်းမာခြင်းနဲ့ပြည့်စုံပါစေ။ ကျွန်တော်၏မြင် ဆရာ၊ သင်ဆရာ၊ ကြားဆရာများအားလုံးကိုလည်း ဂရုစိုက်မံပြုရင်းနဲ့ နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။

ကျေးဇူးအများကြီးတင်ပါတယ်။